

KOy Hatsinanpuisto AB

Pelastussuunnitelma

KOy Hatsinanpuisto AB pelastussuunnitelma

Laadittu 8.6.2021

Laatija Janne-Juhani Piiparinen

Viimeksi päivitetty 5.5.2023

Päivittäjä Matias Elfving

Tämä pelastussuunnitelma on laadittu käyttäen Pelsu Pelastussuunnitelma -palvelua.

Tässä pelastussuunnitelmassa on 39 sivua.

Sisällys

1	Johdanto	5
2	Kohteen perustiedot	6
2.1	Perustiedot	6
2.2	Muut tiedot	6
3	Organisaatio	9
3.1	Kiinteistön turvallisuushenkilöt	9
3.2	Kiinteistön tärkeät numerot	9
3.3	Muut tärkeät numerot	10
4	Vaaratilanteet	11
5	Turvallisuusjärjestelyt	13
5.1	Sammutuskalusto	13
5.2	Turvalaitteet	13
5.3	Ensiapu	17
5.4	Paloturvallisuus	17
6	Muut järjestelyt	24
6.1	Hissi	24
6.2	Ilmanvaihtokone	24
6.3	Aurinkovoimala	25
6.4	Sähköautojen latauspaikka	25
6.5	Jätehuolto	25
7	Toimintaohjeita	26
7.1	Avun hälyttäminen	26
7.2	Sairauskohtaus tai tapaturma	27
7.3	Tulipalo	29
7.4	Toiminta palohälytystilanteessa	29
7.5	Toiminta kokoontumispaikalla	30
7.6	Liikuntarajoitteisen avustaminen hätätilanteessa	32
7.7	Vesivahinko	32
7.8	Väkivallan uhatessa	32
7.9	Pommiuhka	33
7.10	Yleinen vaaramerkki	33
7.11	Sähkökatkot	34
7.12	Aurinkovoimalan ohje	35
7.13	Sähköautopalo	35

8	Väestönsuojelu	37
9	Irtaimiston säilytys	38
10	Liitteet	38
Liite A	Alkusammuttimien käyttöohjeet	39
A.1	Sammuttimet	39

1 Johdanto

Pelastussuunnitelman laadinta, ylläpito ja tiedottaminen perustuvat pelastuslain (379/2011) vaatimukseen. Tässä pelastussuunnitelmassa on selostus:

1. vaarojen ja riskien arvioinnin johtopäätelmistä;
2. rakennuksen ja toiminnassa käytettävien tilojen turvallisuusjärjestelyistä;
3. henkilöille annettavista ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi;
4. mahdollisista muista kohteen omatoimiseen varautumiseen liittyvistä toimenpiteistä. (Pelastuslaki 379/2011, 15 §.)

Pelastussuunnitelma on pidettävä ajan tasalla ja siitä on tiedotettava tarvittavalla tavalla asianomaisen rakennuksen tai muun kohteen henkilöille. (Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 2 §.)

Pelastuslaissa on myös muita vaatimuksia turvallisuudelle, näistä tärkeimpinä:

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan huolehdittava siitä, että rakennus, rakennelma ja sen ympäristö pidetään sellaisessa kunnossa, että:

1. tulipalon syttymisen, tahallisen sytyttämisen sekä leviämisen vaara on vähäinen;
2. rakennuksessa olevat henkilöt pystyvät tulipalossa tai muussa äkillisessä vaaratilanteessa poistumaan rakennuksesta tai heidät voidaan pelastaa muulla tavoin;
3. pelastustoiminta on tulipalon tai muun onnettomuuden sattuessa mahdollista;
4. pelastushenkilöstön turvallisuus on otettu huomioon. (Pelastuslaki 379/2011, 9 §.)

Seuraavat varusteet ja laitteet on pidettävä toimintakunnossa sekä huollettava ja tarkastettava asianmukaisesti:

1. sammutus-, pelastus- ja torjuntakalusto;
2. sammutus- ja pelastustyötä helpottavat laitteet;
3. palonilmaisu-, hälytys- ja muut onnettomuuden vaaraa ilmaisevat laitteet;
4. poistumisreittien opasteet ja valaistus;
5. väestönsuojien varusteet ja laitteet. (Pelastuslaki 379/2011, 12 §.)

Rakennuksen omistajan ja haltijan sekä toiminnanharjoittajan on osaltaan:

1. ehkäistävä tulipalojen syttymistä ja muiden vaaratilanteiden syntymistä;
2. varauduttava henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa;
3. varauduttava tulipalojen sammuttamiseen ja muihin sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät;
4. ryhdyttävä toimenpiteisiin poistumisen turvaamiseksi tulipaloissa ja muissa vaaratilanteissa sekä toimenpiteisiin pelastustoiminnan helpottamiseksi. (Pelastuslaki 379/2011, 14 §.)

2 Kohteen perustiedot

Kohteessa on kolme rakennusosaa:

- A ja B ovat toimitiloja
- lisäksi paikoitustila

2.1 Perustiedot

Kiinteistön nimi	KOy Hatsinanpuisto AB
Kiinteistön kutsumanimi	OOPS
Kiinteistön osoite	Hatinanpuisto 8 02600 ESPOO
Rakennusten määrä	1
Kiinteistön omistaja	Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma (Varma)
Kerrokset	7
Paloluokka	P0
Käyttötarkoitus	Toimisto

2.2 Muut tiedot

Kohde kuuluu seuraavaan pelastustoimen alueeseen: Länsi-Uusimaa. Pelastuslaitoksen arvioitu saapumisaika kohteeseen on n. 6 minuuttia.

Paloilmoittimen hoitaja	Mika Mäkinen ISS Palvelut Oy puh. 050 5354950
Paloilmoittimen keskuksen sijainti	B-osan pääoven itäpuolella sijaitseva porraskäytävä
Kiinteistönhoito	ISS Palvelut Oy puh. 0200 15500 päivystys 0200 15500
Sähköntarjoaja	Caruna Oy puh. 0800 195011 https://www.caruna.fi/
Vartiointiliikkeen yhteystiedot	Avarn Security päivystys puh. 010 6202000
Kokoontumispaikka	Rakennuksen päädyssä, Leppävaaran aseman puoleiset, pyörä- ja kävelytiet
Putkilukko	B-talon sisäänkäynnillä (paloilmoittimelle johtavalla ovella) Lastauslaiturilla (parkkihallin portaikon ovella)
Varakokoontumispaikka	Viranomaisen määrittää tarvittaessa
Väestönsuojien määrä	3
Väestönsuojan sijainti VSS1	A-kellari
Väestönsuojan sijainti VSS2, VSS3	B-kellari
Lämmitysmuoto	Kaukolämpö
Veden pääsulku	Lämmönjakohuone: AB-osan kellari, tila 0514
Lämmönjakohuone	AB-osan kellari, tila 0514
Sähköpääkeskus	A-osan kellari, A2 porrashuoneen vieressä. Tila 0512.
Muuntamon sijainti	B-talon 1. kerros rakennuksen pohjoispuolella
Ilmanvaihtokone	
Ilmanvaihdon hätä-seis	Paloilmoittimella

Päävesisulku

Sähköpääkeskus

3 Organisaatio

Suojelujohtaja, kiinteistömanageri

Matias Elfving
ISS Palvelut Oy
puh. 050 4320387
matias.elfving@fi.issworld.com

Apulaissuojelujohtaja

Christina Antrell
ISS Palvelut Oy
puh. 040 1825794

3.1 Kiinteistön turvallisuushenkilöt

Väestönsuojan hoitaja VSS1, VSS2, VSS3

Mika Mäkinen / ISS Palvelut Oy

Sähkölaitteiston käytön johtaja

Mika Wright / ISS Palvelut Oy
puh. 050 5959358

3.2 Kiinteistön tärkeät numerot

Tehtävä	Nimi	Puhelinnumero	Päivystysnumero
Huoltoyhtiö	ISS Palvelut Oy	0200 15500	0200 15500
Hissihuolto	KONE Hissit Oy		0800 15063
Vartiointiliikkeen yhteystiedot	Avarn Security		010 6202000

Huolto			
	Nimi	Puhelinnumero	Päivystysajat
Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä: Hoitaja	Mika Mäkinen	050 5354950	
Huoltopäivystys	ISS palvelukeskus	0200 15500	Jatkuva päivystys
Vartiointi	Avarn hälytyskeskus	010 6202000	Jatkuva päivystys

3.3 Muut tärkeät numerot

Toimija	Puhelinnumero	Päivystysajat
Hätänumero	112	24 h
Myrkytystietokeskus	0800 147 111	24 h

4 Vaaratilanteet

Vaaralla tarkoitetaan tekijää tai olosuhdetta, joka voi aiheuttaa haittaa tai saada aikaan haitallisen tapahtuman.

Riski on uhkaan liittyvä vahingon todennäköisyyden ja vakavuuden yhteisvaikutus.

Riski ja todennäköisyys	Syitä riskin toteutumiseen	Seuraus
Tuhopoltto (mahdollinen)	Roskalaatikot, -lavat, pahvit, ajoneuvot	Omaisuus- ja henkilövahingot
Ongelmat poistumisessa (mahdollinen)	Merkintöjen edessä esteitä, poistumisteillä esteitä	Henkilövahingot
Tulipalo (mahdollinen)	Avotuli, tupakointi, sähkölaitteet, sähkökeskukset ja -asennukset, ajoneuvot, tulityöt	Omaisuus- ja henkilövahingot
Vahingonteot, ilkivalta (mahdollinen)	Puutteellinen valaistus/ valvonta, suojaisa ympäristö, lukitsematta jäänyt ulko-ovi	Omaisuusvahingot
Tapaturma (mahdollinen)	Liukkaus, puutteelliset suojavälineet, lumen putoaminen katolta, työtapaturmat	Toiminnan häiriö, henkilövahingot
Vesivahinko (mahdollinen)	Puutteet huollossa/ valvonnassa, jäätyminen, tukokset, laitteiden vikaantuminen, myrsky	Kustannukset, toiminnan häiriö / toiminnan keskeytys
Sähkökatkos (mahdollinen)	Salama, myrsky, laiteviat, kunnossapidon laiminlyönti	Toiminnan häiriö, Toiminnan keskeytys
Liikenneonnettomuus (mahdollinen)	Lähialueen liikenne, liikenne piha-alueella	Henkilövahingot
Varkaus (epätodennäköinen)	Auki jäänyt henkilökunnan tilojen ovi, lukitsematta jäänyt ulko-ovi	Omaisuusvahingot

Riski ja todennäköisyys	Syitä riskin toteutumiseen	Seuraus
Väkivalta (epätodennäköinen)	Asiakas, ulkopuolinen henkilö	Henkilövahingot
Kaasuvaara (epätodennäköinen)	Lähialueen vaarallisten aineiden kuljetukset, tulipalo lähialueella	Toiminnan häiriö, toiminnan keskeytys
Pommiuhkaus (epätodennäköinen)	Kohde/yritys ärsyttää, häiriintyneet ihmiset	Toiminnan häiriö
Säteilyvaara (poikkeustilanne)	Säteilyonnettomuus	Suojautuminen sisätiloihin

5 Turvallisuusjärjestelyt

5.1 Sammutuskalusto

Sijainti	Sammutuskalusto	Kuvaus
Rakennuksissa kerroksittain (n. 1 / 200m ²)	Käsisammutin	6 kg:n nestesammuttimia

Alkusammutuskalusto

Alkusammuttimet tulee tarkastaa:

- vähintään vuoden välein kun käsisammutin on alttiina sammuttimen toimintakuntoon vaikuttaville tekijöille, kuten kosteudelle, tärinälle tai lämpötilojen vaihtelulle (ulkotilat)
- vähintään kahden vuoden välein (sisätilat)

5.2 Turvalaitteet

Sprinklerilaitteisto

Sprinklerijärjestelmä on automaattinen palonsammutusjärjestelmä, joka aloittaa palon sammutuksen ruiskuttamalla vettä palokohteeseen ja välittää palohälytyksen hätäkeskukseen. Laitteiston toiminta perustuu siihen, että lämpötilan ylitettyä tietyn arvon, sprinklerin kapseli rikkoutuu ja vesi pääsee virtaamaan sprinklerin läpi.

Sprinklerilaitteiston ylläpito toteutetaan kunnossapito-ohjelman mukaisesti. Laitteiston ylläpitoon liittyen tehdään kuukausittain koestukset ja kahden vuoden välein määräaikaistarkastukset.

Sprinklerijärjestelmä

Sijainti	Rakennuksessa käytössä automaattinen sprinklerijärjestelmä
Kuvaus	Rakennus on varustettu automaattisella sammutuslaitteistolla. Autosuojassa on kylmäasennussprinkleri.
Keskuksen sijainti	A-osan kellari, tila 0224 (toimitilat) sekä autohallin 1. kerros, porrashuone P1
Kattavuus	Toimitilat sekä autosuoja

Sprinklerikeskus

Savunpoisto

Savunpoiston tarkoituksena on palossa syntyvien palokaasujen, savun ja lämmön poistaminen tiloista. Savunpoistolaitteet on huollettava ja kokeiltava määräajoin käyttö- ja huolto-ohjeen mukaisesti. Savunpoistolaitteistoa käyttää vain pelastuslaitos.

Savunpoistolaitteisto #1

Kuvaus	Painovoimaisella savunpoistolla on varustettu seuraavat tilat: - porrashuoneet (n. 1 m²:n aukko), avaus alatasolta - osastoidut hissikuilut (n 0,5 m²:n aukko), avaus alatasolta - toimistoalueet: käsin avattavia kerrostasojen ikkunoita - Väestönsuojat kellarikerroksissa: maantasosta käsin avattavat hätäpoistumiskuilujen luukut
Savunpoiston laukaisu	Paloilmoittimella

Savunpoistolaitteisto #2

Savunpoistopuhaltimen sijainti	Atriumissa, kellarissa ja autosuojassa
Kuvaus	Koneellisen savunpoiston ohjaus tapahtuu manuaalisesti savunpoiston ohjauskeskuksesta, joka on paloilmottimen palokuntapaneelin vieressä.

Savunpoiston laukaisu ja -keskus

Poistumisopastus

Poistumisopastuksella osoitetaan poistuminen rakennuksesta. Viallisista tai puutteellisista opasteista on ilmoitettava kiinteistöhuoltoon.

Poistumisopastus

Sijainti	Rakennuksen poistumisreiteillä käytössä valaistut poistumisreittiopasteet sekä turvavalaistus
Kuvaus	Autohalli Tiloissa on uloskäytävien poistumisvalaistus, joka muodostuu jatkuvasti valaistuista poistumisopasteista. Työpaikkatilat Tiloissa on uloskäytävien poistumisvalaistus, joka muodostuu jatkuvasti valaistuista poistumisopasteista sekä poistumisreittien valaistuksesta, joka käynnistyy, kun tavallinen valaistus joutuu epäkuntoon.
Kattavuus	Poistumisreitit ja uloskäynnit

*Poistumisreittiopaste**Turvavalo*

Ilmanvaihdon pysäytys

Mikäli rakennukseen kohdistuu ulkoinen vaara, kuten palokaasut viereisestä rakennuksesta, tulee ilmanvaihto sulkea. Tällöin pelastusviranomainen antaa yleensä hätätiedotteen, jossa annetaan myös lisäohjeita ja kehoitus ilmanvaihdon pysäytykseen.

Ilmanvaihdon saa pysäyttää kuka tahansa.

Ilmanvaihdon pysäytys: Paloilmoittimella

IV-hätäseis

5.3 Ensiapu

Työturvallisuuslain (738/2002) 46 § mukaan työnantajan on huolehdittava työntekijöiden ja muiden työpaikalla olevien henkilöiden ensiavun järjestämisestä, annettava ohjeet ensiavun saamiseksi sekä varattava työpaikalle tai sen välittömään läheisyyteen riittävä määrä asianmukaisia ensiapuvälineitä.

- Ambulanssi ohjataan: Rakennuksen sisäänkäynnille. Henkilökunta järjestää opastajan ulos auttajia vastaan..

Kiinteistössä on saatavilla ensiaputarvikkeita seuraavasti:

Tarvike	Sijainti
Defibrillaattori	Kiinteistön aula B-portaan sisäänkäynnin yhteydessä
Ensiapupiste	Kiinteistön aulan takahuoneessa B-portaan sisäänkäynnin yhteydessä

5.4 Paloturvallisuus

Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä

Automaattisen paloilmoitinjärjestelmän tarkoituksena on varoittaa kiinteistön käyttäjiä alkavasta palosta. Järjestelmä havaitsee tulipalon nopeasti ilmaisimien reagoidessa paloon ja palokellot alkavat soida. Järjestelmä välittää hälytyksen automaattisesti hätäkeskukseen.

Automaattinen paloilmoitinjärjestelmä

Sijainti	Rakennuksessa käytössä automaattinen paloilmoitinjärjestelmä
Kuvaus	Paloilmoitinlaitteiston ohjaukseen on liitetty: - normaalisti auki pidettävät palo-ovet - ilmanvaihdon savurajoitintoiminnalla varustetut palopellit - poistumisovien sähkö/magneettilukot - sulkeutuvat savu-ovet - hissit
Keskuksen sijainti	B-osan pääoven itäpuolella sijaitseva porraskäytävä
Kattavuus	- paloilmaisimet koko rakennuksessa (autosuoja pois lukien) - paloilmoituspainikkeet koko rakennuksessa - palokellot koko rakennuksessa
Hoitaja	Mika Mäkinen ISS Palvelut Oy puh. 050 5354950

Paloilmoitinkeskus

Ilmoituksensiirtoyhteyden toiminnallisuuden varmistaminen

- Määräaikaishuollot ja vikakorjaukset
- Ilmoituksensiirtoyhteyden kuukausikokeilu
- Määräaikaistarkastukset

Toimenpiteet ilmoituksensiirtoyhteyden vian ilmaantuessa

Mikäli havaitaan vika ilmoituksensiirtoyhteydessä, järjestetään kiinteistössä valvonta tehostetusti henkilökunnan voimin.

- Yhteys hätäkeskukseen
- Päivystäjä valvomaan paloilmoitinkeskusta
- Päivystäjä suorittaa tarvittaessa hätäilmoituksen ja opastaa pelastuslaitosta palokohteeseen

Palo-osastointi

Palo-osastoinnin tarkoitus on palon sattuessa estää palokaasujen ja palon leviäminen sekä turvata ihmisten poistuminen. Tämän takia on erityisen tärkeää, että palo-ovet pidetään kiinni. **Palo-ovia ei saa kiilata auki.**

Rakennuksen eri kerrokset, kellarikerrokset ja ullakko on yleensä muodostettu eri palo-osastoksi.

Käyttötavaltaan tai palokuormaltaan oleellisesti toisistaan poikkeavat tilat on muodostettu eri palo-osastoiksi, jos on tarpeellista henkilöiden tai omaisuuden suojaamiseksi. (käyttötapaosastointi)

Rakennusten palo-osastoinnit:

Rakennus	Tyyppi	Kuvaus
Hatsinanpuisto	Kerrososastointi, Käyttötapaosastointi	Rakennuksen A ja B osien paloluokka on P0. Muilta osin rakennusten paloluokka on P1. Palo-osastoivat rakenteet ovat luokkaa EI 60. Rakennukset on toteutettu P1 luokan rakennuksen mukaisesti. Kerrososastointi Rakennuksessa A, B ja C toteutuu kerrososastointi kellarin ja 1.kerroksen välillä. Rakennuksessa C toteutuu kerrososastointi 1. ja 2. kerroksen sekä 7. kerroksen varastotilassa. Käyttötapaosastointi Seuraavat tilat on osastoitu rakennuksen pääkäyttötarkoituksen mukaisista tiloista käyttötapaosastoinnin perusteella: - uloskäytävät - keskusilmanvaihtokonehuone - muuntamo - sähköpääkeskus (erityisesti sprinkleriä syöttävä pääkeskus) - tele- ja sähkötilat, joissa on pelastustoimen laitteita (esim. turvalokeskukset, paloilmoitinkeskus, savunpoiston ohjauskeskus, sp-puhaltimien taajuusmuuttajat, varmennettua virransyöttöä palveleva sähköpääkeskus tms.) - suuret (yli 50 m²:n) varastot - jätehuone - autosuoja - sprinklerikeskus Pinta-alaosastointi Pinta-alaosastoinnissa poiketaan asetuksen mukaisista maksimipinta-aloista seuraavissa osastoissa: 1-13. kerros työpaikkatila palo-osasto 18100m²

Savusulut

Savusulkujen tehtävinä on estää ja rajoittaa savun kulkua, kanavoida savu ennalta määrättyyn suuntaan sekä estää tai hidastaa savun pääsy muille alueille tai muihin rakennuksen osiin.

Savusulku

Kuvaus

Rakennuksessa on atriumin ja 3-7.kerrosten välillä savuosastointi. Lisäksi 3-13.kerrokset on erotettu kuki omiksi savuosastoikseen.

Savusulut lämmönkestäviä (600 °C) ja rakenteet tiiviitä katon alapinnasta sulun alareunaan asti.

Pelastustie

Pelastustie on ajotie, jota käyttäen hälytysajoneuvot pääsevät hätätilanteessa riittävän lähelle rakennusta.

- Pelastustielle ei saa pysäköidä autoja, kasata lunta, laittaa valaistuspylväitä, istutuksia eikä mitään muutakaan liikennettä estävää.
- Pelastustie tulee merkitä sisäasiainministeriön asetuksen (468/2003) mukaisesti tekstillisellä lisäkilvellä.
- Pelastustie-merkkiä ei käytetä, jos pelastustietä ei ole merkitty rakennuksen rakennuslupa-asiakirjaan.
- Pelastustieasioissa neuvoja saa paikalliselta pelastusviranomaiselta.

Pelastustie

Sijainti

Kaikki rakennuksen ympärillä kulkevat väylät kadulta rakennuksen edustalle sekä taakse.

Pelastustie julkisivulle

Pelastustie rakennuksen taakse

Kuivanousut

Kuivanousu on rakennukseen kiinteästi asennettu tyhjä putkilinja, jota pelastuslaitos käyttää sammutusveden siirtämiseen esimerkiksi katutasolta rakennuksen katolle.

Kuivanousu

Sijainti	A-osan portaassa A1 on kuivanousujohto 2-13.kerroksissa
Kuvaus	Kuivanousujen ulosotot ovat aulatiloissa ja liittimet sijaitsevat kaapeissa, joihin käy palokunnan kolmioavain.

Poistumisreitit

Poistumisturvallisuuden periaatteena on, että rakennuksen kaikista tiloista on joka hetki päästävä poistumaan vähintään kahta kulkureittiä pitkin ilman avainta tai muuta oven avausvälinettä. Ovia ei saa pitää työaikana takalukossa. Uloskäyntien edessä ei saa säilyttää tavaraa.

Kiinteistössä on seuraavan tyyppisiä poistumisjärjestelyjä:

Rakennus	Poistumisjärjestelyt
Hatsinanpuisto	Poistuminen tapahtuu lähintä turvallista poistumisreittiä pitkin kokoontumispaikalle. Toimijoiden henkilökunnan tulee avustaa ja opastaa asiakkaita poistumisessa, omien tilojensa osalta. Yhtä toimistokerrosta on käsitelty yhtenä poistumisalueena, joten toinen poistumisreitti voi olla toisen haltijan tilojen kautta. Tällöin on huolehdittava teknisillä järjestelyillä lukituksen ohjaus siten, että poistuminen tilasta toisen haltijan tilan läpi uloskäyntiin on mahdollista aina, kun tiloissa oleskellaan. Uloskäytävillä ei saa säilyttää mitään tavaraa edes hetkellisesti.

Kokoontumispaikka: Rakennuksen päädyssä, Leppävaaran aseman puoleiset, pyörä- ja kävelytiet

Tulityöt

Tulityöt määritellään töiksi, joissa syntyy kipinöintiä tai joissa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja joka aiheuttaa palovaaraa. Tällaisia töitä ovat mm. kaasu- ja kaarihitsaus, poltto- ja kaarileikkaus, laikkaleikkaus ja metallien hionta, joista syntyy kipinöintiä, sekä työt, joissa käytetään kaasupoltinta, muuta avotulta tai kuumailmapuhallinta. Tulitöille on aina niiden palovaaran vuoksi harkittava vaihtoehtoisia menetelmiä.

Tulitöiden suorittaminen tilapäisellä tulityöpaikalla vaatii aina tulityöluvan. Tulityön suorittajalla on oltava voimassa oleva tulityökortti.

Paloilmoitinlaitteiston hoitajan on huolehdittava tarpeellisista irtikytkennöistä, jotta tulityöt tai muut remonttityöt eivät aiheuta aiheetonta paloilmoitusta.

Mahdolliset paloilmoitinjärjestelmän irtikytkennät on kytkettävä takaisin päälle.

6 Muut järjestelyt

6.1 Hissi

Hissi #1

Sijainti	Porraskäytävien yhteydessä henkilöhissit
Kuvaus	Henkilöhissi
Huoltoyritys	KONE Hissit Oy

Hissi #2

Sijainti	A1-porras
Kuvaus	Pelastus- ja sammutustyössä käytettävä hissi
Huoltoyritys	KONE Hissit Oy

6.2 Ilmanvaihtokone

Ilmanvaihtokone

Hätä-seis-painikkeen sijainti	Paloilmoittimella
-------------------------------	-------------------

IV-hätäseis

6.3 Aurinkovoimala

Aurinkovoimala

Sijainti	Autohallin katolla
Kuvaus	n. 20 kW
Hätä-seis-painikkeen sijainti	Paloilmoittimella

*Aurinkovoimalan DC - hätä-
kytkin*

6.4 Sähköautojen latauspaikka

Sähköautojen latauspaikka

Sijainti	Parkkihallissa 6 kpl / kerros. Yheensä 36 kpl.
----------	--

6.5 Jätehuolto

Jätehuolto

Sijainti	Jätehuone lastauslaiturin huoltokäytävällä sisäänkäyntiä vastapäätä. Tila 1522.
----------	---

7 Toimintaohjeita

Seuraavilla sivuilla on selostus ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi. **Lue toimenpideohjeet tarkasti!**

Oikeat toimenpiteet, ratkaisut ja valinnat ehkäisevät ja rajoittavat onnettomuuksia. Vahinkoja voidaan näin minimoida tai ne voidaan poistaa kokonaan.

Turvallisuus on kaikkien yhteinen asia!

7.1 Avun hälyttäminen

Kaikissa kiireellisissä hätätilanteissa, olipa kyse sitten poliisin, pelastustoimen, sairaankuljetuksen tai sosiaalitoimen kiireellisestä avuntarpeesta SOITA NUMEROON: **112**

Soita hätäpuhelu itse, jos voit

Tärkeää on, että hätäpuhelun soittaa se, jota asia koskee. Hänellä on tietoja, joita päivystäjä tarvitsee määritellään millaista apua paikalle lähetetään. Välikäsien kautta tuleva puhelu voi viivästyttää avun paikalle tuloa.

Kerro, mitä on tapahtunut

Hätäkeskuspäivystäjä kysyy soittajalta tietoja tapahtuneesta, jotta hän osaa tarvittaessa lähettää tilanteeseen oikean avun.

Kerro tarkka osoite ja kunta

Hätäkeskuksen alueella saattaa olla useita samoja osoitteita eri kunnissa. Siksi on tärkeää kertoa osoitteen lisäksi tapahtumapaikkakunta.

Vastaa sinulle esitettyihin kysymyksiin

Päivystäjän esittämällä kysymyksillä on tarkoituksensa. Kysymykset eivät viivästyttävä avun hälyttämistä. Kiireellisessä tapauksessa päivystäjä hälyttää jo puhelun aikana auttamaan tulevat viranomaiset ja yhteistyökumppanit, sekä antaa näille lisätietoja tapahtuneesta.

Toimi annettujen ohjeiden mukaan

Päivystäjä on koulutettu antamaan ohjeita eri tilanteisiin. On tärkeää noudattaa annettuja ohjeita. Oikein suoritetuilla ensitoimenpiteillä on usein merkitystä tilanteen lopputuloksen kannalta.

Lopeta puhelu vasta saatuaasi siihen luvan

Liian aikainen puhelun päättäminen voi hidastaa auttajien paikalle saapumista. Saatuaasi luvan puhelun päättämiseen, sulje puhelin. Pidä linja vapaana. Päivystäjä tai kohteeseen saapuva auttaja voi tarvita lisätietoja tapahtuneesta.

7.2 Sairauskohtaus tai tapaturma

Selvitä ja tarkista

- Mitä on tapahtunut?
- Tarkista henkilön tila (herääkö, hengittääkö).

Anna tarvittaessa ensiapua

- Tajuton, mutta hengittävä potilas käännetään kylkiasentoon.
- Jos henkilö ei hengitä, aloita ensiapu osaamisesi ehdoin.

Tee hätäilmoitus

- Soita numeroon **112**.
- Kerro, mistä soitat. **Hatinanpuisto 8, ESPOO**
- Kerro, mitä on tapahtunut.
- Toimi ohjeiden mukaisesti.
- Ilmoita potilaan tilassa tapahtuneista muutoksista hätäkeskukseen.

Aikuisen peruselvytys

Sydänpysähdyksen tunnistaminen

- peruselvytys tulee aloittaa jokaiselle reagoimattomalle potilaalle
 - joka ei hengitä
 - jonka hengitys ei ole normaalia
- äänekäs / koriseva ja epäsäännöllinen hengitys reagoimattomalla henkilöllä viittaa sydänpysähdykseen

Hätäilmoitus

- Hätäilmoitus tulee tehdä välittömästi yleiseen hätänumeroon **112**
 - jos henkilö ei reagoi
 - jos henkilö ei hengitä normaalisti
- Jos elvyttät henkilöä yksin
 - aseta puhelimen kaiutintoiminto päälle
 - voit elvyttää ja kuunnella hätäkeskuksen ohjeita

Paineluelvytys

- Paineluelvytys tulee aloittaa mahdollisimman pian
 - painelukohta on rintalastan alaosa
 - toisen käden kämmenen tyvi painelukohtaan ja toinen käsi sen päälle
 - paineluelvyttäjää on suositeltavaa vaihtaa 2 minuutin välein (jos mahdollista)
- Elyvytys aloitetaan 30 painalluksella

Puhalluselvytys

- Vuorottele 30 painelun ja 2 puhalluksen välillä
- Puhalla kaksi rauhallista noin sekunnin kestävästä puhallusta
 - rintakehän tulee nousta ja laskea puhallusten mukaan
- Jos puhaltaminen ei onnistu, jatka keskeytymätöntä painelua

7.3 Tulipalo

Pelasta ja varoita

- Pelasta välittömässä vaarassa olevat ja varoita muita.
- Ohjatkaa ihmiset kokoontumispaikalle.

Sammuta ja rajoita

- Yritä alkusammutusta, vältä savua. Älä vaaranna itseäsi.
- Rajoita palon sekä savun leviämistä sulkemalla palotilaan johtavat ovet ja ikkunat.

Hälytä

- Käytä paloilmoitinpainiketta palokunnan hälyttämiseen sekä varoittaaksesi muita palokelloilla.
- Päästyäsi turvalliseen paikkaan soita numeroon **112** (myös käytettyäsi paloilmoitinpainiketta).
- Kerro mistä soitat ja missä palaa (osoite ja kerros) ja onko ihmisiä vaarassa.
- Älä katkaise puhelua ennen kuin saat luvan.

Opasta

- Opasta pelastushenkilöstö paikalle.

Hissin käyttö on tulipalon sattuessa ehdottomasti kielletty!

Evakuointitilanteessa kokoontumispaikka on: Rakennuksen päädyssä, Leppävaaran aseman puoleiset, pyörä- ja kävelytiet

Varakokoontumispaikka: Viranomainen määrittää tarvittaessa

7.4 Toiminta palohälytystilanteessa

Rakennuksessa on automaattinen paloilmoitinlaitteisto, joka antaa hälytyksen pelastuslaitokselle. Palohälytyksen kuullessaan jokaisen on viipymättä poistuttava rakennuksesta.

- Ota mukaasi ulkovaatteet, jos ne ovat lähettyvilläsi.
- Sulje ovet ja ikkunat.
- Käytä poistumiseen lähintä mahdollista poistumistietä.
- Opasta asiakkaita ja vieraita.
- Soita turvallisesta paikasta numeroon **112** ja anna lisätietoja tilanteesta. Samalla varmistat, että hätäkeskus on saanut tiedon palosta.
- Siirry kokoontumispaikalle, älä jää sisäänkäyntien edustoille.
- Kokoontumispaikalta ei saa poistua ilman erillistä lupaa.

Kokoontumispaikka: Rakennuksen päädyssä, Leppävaaran aseman puoleiset, pyörä- ja kävelytiet

Vaara on ohi vasta, kun pelastuslaitos antaa luvan palata rakennukseen. Kiinteistön turvallisuus-

henkilöstö välittää tiedon sisälle siirtymisestä henkilökunnalle.

Paloilmoittimen vaiheittainen toiminta

Ensimmäinen vaihe, yksittäinen ilmaisu:

Yhden paloilmalaisimen hälyttäessä, paloilmoitinpainiketta painettaessa tai sprinklerin hälyttäessä yksin käynnistyvät ensimmäisen vaiheen ohjaukset:

- Hälytys: Hälytys hätäkeskukseen.
- Sisäinen hälytys: välitetään kiinteistönvalvontajärjestelmään (VAK), josta jatkohälytys edelleen esim. GSM-puhelimiin (esim. huolto, henkilökunta, vartiointi ja vahtimestarit).
- Palokellot eivät soi.

Toinen vaihe, kaksoisilmaisu tai paloilmoituspainike:

Ensimmäisen hälytyksen jälkeen toisen paloilmalaisimen hälytys käynnistää ensimmäisen vaiheen ohjausten lisäksi alla mainitut Samoin tapahtuu sprinklerin lauetessa, jos on lisäksi saatu palon sijaintitieto paloilmalaisimesta

Paloilmoitinlaitteiston ohjaukseen on liitetty:

- normaalisti auki pidettävät palo-ovet
- ilmanvaihdon savurajoitintoiminnalla varustetut palopellit
- poistumisovien sähkö/magneettilukot
- sulkeutuvat savu-ovet
- hissit

7.5 Toiminta kokoontumispaikalla

Kokoontumispaikka: Rakennuksen päädyssä, Leppävaaran aseman puoleiset, pyörä- ja kävelytiet

Kokoontumispaikka

Kun ihmiset ovat poistuneet rakennuksesta ja edenneet kokoontumispaikalle, alkaa henkilökunnan edustaja johtaa toimintaa. Tilanteen mukaan on pohdittava, onko turvallista jäädä nimetyille kokoontumispaikalle, vai onko ihmiset ohjattava toisaalle: esimerkiksi ennalta sovittuun sisätilaan tai

lähistöllä olevaan kiinteistöön.

Kokoontumispaikalta ei saa poistua ilman kokoontumispaikan vastuuhenkilön lupaa. Toimintaa kokoontumispaikalla johtaa kiinteistön turvallisuushenkilöstö. Turvallisuushenkilöstö tiedottaa tilanteen edistymisestä ja ilmoittaa milloin kiinteistöön saa palata.

Muistettavia asioita kokoontumispaikalla:

- mahdollisista loukkaantuneista huolehtiminen, ilmoitettava turvallisuushenkilöstölle
- liikuntarajoitteisista tai muuten vajaakuntoisista huolehtiminen
- ilmoitettava, mikäli tietää jonkun jääneen sisälle

Varakokoontumispaikka

Varakokoontumispaikka: Viranomainen määrittää tarvittaessa

Mikäli kokoontumispaikka ei ole turvallinen, niin siirrytään suojelujohdon erikseen määrittämään turvalliseen varakokoontumispaikkaan. Myös viranomaiset osoittavat tarvittaessa suojapaikat pidentämisajasta suojautumista varten.

7.6 Liikuntarajoitteisen avustaminen hätätilanteessa

Liikuntarajoitteisten henkilöiden poistuminen rakennuksesta hätätilanteessa voi olla vaikeaa ja hidasta. Pyri auttamaan heitä mahdollisuuksiesi mukaan.

Huomioitavia asioita autettaessa liikuntarajoitteista henkilöä poistumisessa

- Auta liikuntarajoitteista poistumaan omien kykyjesi mukaan.
- Huolehdi auttamastasi henkilöstä myös ulospääsyn jälkeen.

7.7 Vesivahinko

Toimintaohjeet

- Katkaise sähköt vuotokohteesta ja sen läheisyydestä.
- Tyrehdytä vuoto esim. sulkemalla veden pääsulku, jos mahdollista.
- Ilmoita asiasta välittömästi:
 - huoltomiehelle: ISS Palvelut Oy, puh. 0200 15500, päivystys 0200 15500
- Tarvittaessa ota yhteys hätänumeroon **112**.
- Veden pääsulku: Lämmönjakohuone: AB-osan kellari, tila 0514
- Lämmönjakohuone: AB-osan kellari, tila 0514
- Sähköpääkeskus: A-osan kellari, A2 porrashuoneen vieressä. Tila 0512.

Mikäli vesivaara uhkaa rakennuksen ulkopuolelta

- Ilmoita kiinteistönhoidolle ja tarvittaessa hätäkeskukseen **112**.

7.8 Väkivallan uhatessa

Aseettomassa uhkaustilanteessa, toimi seuraavasti.

- Käyttäydy rauhallisesti ja pyri rauhoittamaan henkilö omalla käytökselläsi.
- Varmista, ettet käännä selkääsi tai ajaudu nurkkaan, jotta sinulla on aina pakotie uhkaavasti käyttäytyvän henkilön läheisyydestä.
- Mahdollisuuksien mukaan pyydä apua.
- Pakene ja auta muita pakenemaan paikalta

Pidä huolta omasta turvallisuudestasi. Pyri ohjaamaan uhkaava henkilö paikkaan, jossa hän ei voi olla vahingoksi muille. Tapauksen jälkeen ilmoita tapahtuneesta tarvittaessa poliisille.

Jos uhkaavalla henkilöllä on ase, toimi seuraavasti.

- Älä tee vastarintaa.
- Tee vain mitä uhkaaja käskee.
- Pyri mahdollisuuksien mukaan varoittamaan muita.
- Tilanteen jälkeen, soita 112. Kuuntele ohjeita ja toimi niiden mukaan.

Jokainen uhkaus ja havainto mahdollisesta uhkatilanteesta on otettava vakavasti ja niistä on ilmoi-

tettava välittömästi poliisille.

7.9 Pommiuhka

Pommiuhkaus on usein perätön ja häiriintyneen ihmisen tekemä, mutta se on silti aina otettava vakavasti ja jokaisesta uhkauksesta tulee ilmoittaa poliisille. Tärkeää tilanteessa on säilyttää oma maltti ja rauhallisuus.

- Kun uhkaus tulee puhelimitse
- Pysy rauhallisena. Pitkitä puhelua.
- Tee muistiinpanoja. Kirjoita uhkaus sanatarkasti muistiin.
- Kysele kysymyksiä.
- Missä pommi on?
- Miltä pommi näyttää?
- Milloin pommi räjähtää?
- Miksi?
- Kiinnitä huomiota soittajan puhetyyliin ja äänen sävyihin.
- Onko hänen puheestaan havaittavissa murteita tai muita erityispiirteitä?
- Onko hän kiihtynyt?
- Lukeeko hän viestin paperilta?

Puhelun jälkeen ilmoita asiasta **112**. Toimi viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti.

7.10 Yleinen vaaramerkki

Yleinen vaaramerkki on minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuultama varoitus. Nousevan sekä laskevan jakson pituus on 7 sekuntia. Yleinen vaaramerkki tarkoittaa väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa.

Vaara ohi -merkki on yhden minuutin mittainen tasainen äänimerkki. Se on ilmoitus siitä, että uhka tai vaara on ohi.

Toimi näin kuultuasi yleisen vaaramerkin

- Siirry sisälle. Sulje ovet, ikkunat ja ilmastointi.
- Avaa radio ja odota ohjeita.
- Vältä puhelimen käyttöä, etteivät linjat tukkeudu.
- Älä poistu alueelta ilman viranomaisten kehotusta.

Kaasuvaara

Kaasuvaarasta annetaan yleinen vaaramerkki

Toimi seuraavasti

- Jos olet sisätiloissa ja haistat kaasua:
 - pysyttele sisällä, hakeudu yläkerrokseen, kuuntele radiosta lisätietoja
 - paina märkä vaate suun eteen ja hengitä sen läpi
- Jos olet ulkona, kun haistat kaasua etkä pääse sisälle:
 - kiirehdi kaasupilven alta sivutuuleen
 - pyri mahdollisimman korkealle, esimerkiksi mäen päälle

Lisätietoja kaasulta suojautumiseksi

- Pysäytä ilmastointilaitteet ja sulje ovet sekä ikkunat tiiviisti.
- Voit sulkea ja teipata myös sisäovet ja pysytellä tuulen alapuolisissa tiloissa.
- Kaasun hajun tuntiessasi voit hengittää kostean, huokoisen kankaan läpi.
- Viranomaiset ilmoittavat radiossa tai kaiutinautoilla milloin myrkkypilvi on haihtunut. Tuuleta sisätilat sen jälkeen huolellisesti.

Säteilyvaara

Säteilyvaarasta annetaan yleinen vaaramerkki.

Mene sisälle.

- Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmastointi.
- **Talon keskiosissa ja kellarissa on paras suoja. Ota joditabletit vasta viranomaisen kehotuksesta (joditabletteja tulisi olla 2/henkilö).**

Vältä ulkona liikkumista**Lisäohjeet**

Lisäohjeita saat kaupunkisi pelastusviranomaisilta, tiedotusvälineistä sekä Yleisradion teksti-TV:n sivulta 867. Tietoa saat myös Säteilyturvakeskuksen Internet-sivuilta osoitteesta www.stuk.fi ja pelastustoimen sivuilta www.pelastustoimi.fi.

7.11 Sähkökatkot

Sähkökatkon sattuessa turvavalot jäävät palamaan.

Hissien käyttö sähkökatkon aikana ei ole mahdollista.

Toiminta sähkökatkon aikana

Sähköt katkeavat toimitilasta, mutta yleisten tilojen valot toimivat edelleen

- Jos mahdollista, tarkista sulakkeet toimitilan omasta ryhmäkeskuksesta.
- Mikäli ongelma ei ratkennut, niin ota yhteys kiinteistöhuoltoon (puh. 0200 15500).

Sähköt katkeavat sekä toimitilasta että yleisistä tiloista

- Käytä taskulamppua
- Tarvittaessa opasta muita

Sähkökatkon sattuessa myös hissit pysähtyvät. Mikäli jäät hissiin jumiin sähkökatkon tai muun vian vuoksi, toimi seuraavasti:

Ota yhteys hissihuollon vikapäivystykseen:

- Matkapuhelimella - (KONE Hissit Oy, 0800 15063) tai
- Hississä olevalla hälytuspainikkeella. (Tämä ohjautuu suoraan hissihuollon vikapäivystykseen.)

Tarvittaessa voit soittaa hätänumeroon 112.

7.12 Aurinkovoimalan ohje

Aurinkovoimala voidaan hätätilanteessa pysäyttää kahdella eri tavalla:

Tapa A: Erottaminen invertterin turvakytkimeltä: Aurinkovoimala voidaan erottaa sähköverkosta kääntämällä invertterin turvakytkin OFF-asentoon.

HUOM: Tällöin aurinkopaneelit sekä paneeleista aurinkosähköjärjestelmän keskukselle tulevat kaapelit jäävät jännitteisiksi!

Tapa B: Erottaminen sähköpääkeskukselta: Aurinkovoimala voidaan erottaa rakennuksen verkosta kääntämällä sähköpääkeskuksella oleva kytkinvaroke OFF-asentoon.

HUOM: Tällöin aurinkopaneelit sekä kiinteistön sisäiset kaapeloinnit jäävät jännitteisiksi, mutta eivät syötä enää kiinteistön pääkeskusta.

7.13 Sähköautopalo

Sähköauton paloon syttyneen akuston sammuttaminen on hankalaa ja vaatii runsaasti vettä jäädytämiseen. Muodostuvat palokaasut ovat myrkyllisiä, ja niiden hengittämistä tulee välttää. Palosta tulee aina ilmoittaa välittömästi yleiseen hätänumeroon 112.

Toimintaohje sähköautopalossa:

Jos sähköauto palaa tai muodostaa savua, ÄLÄ aloita alkusammutusta, vaan:

- Pelasta vaarassa olevat
- Hälytä lisäapua paikalle, soita 112
- Poistu vaara-alueelta
- Varo hengittämästä savukaasuja
- Varoita muita, ja estä pääsy paloalueelle
- Opasta pelastuslaitos kohteeseen

8 Väestönsuojelu

Väestönsuojan tarkoitus on suojella ihmisiä sortumilta, räjähdyspaineelta, sirpaleilta, kaasuilta, säteilyltä ja tulipaloilta. Kiinteistössä on 3 väestönsuojaa. Jokaiselle väestönsuojalle on suositeltavaa valita väestönsuojanhoitaja ja hoitajan apulainen. Kiinteistön väestönsuojanhoitajien on hyvä opetella väestönsuojan laitteiden käyttö ja suojan käyttökuntoon laitto.

Kiinteistössä on 3 väestönsuojaa:

Sijainti	Suojaluokka	Pinta-ala	Suojapaikkoja	Varusteiden sijainti
A-kellari	S1	133,5 m ²	178	Väestönsuojassa
B-kellari	S1	123,5 m ²	164	Väestönsuojassa
B-kellari	S1	142,5 m ²	190	Väestönsuojassa

Kolme kiinteistön väestönsuojista on luokkaa S1. Suojaluokan S1 väestönsuoja on uudempi suoja, joka on rakennettu vuoden 1971 jälkeen. Tässä suojamallissa on mahdollista viipyä pitkiä aikoja. Suojassa on käsikäyttöinen tai koneellinen ilmanotto, joka on varustettu esisuodattimella ja aktiivihiili-hiukkassuodattimella.

Viranomaiset antavat ohjeita radiossa, jos on siirryttävä yleisiin väestönsuojoihin ja tiedon siitä, mihin yleisistä väestönsuojista ihmiset siirtyvät. Siirtyminen väestönsuojoihin tapahtuu siis aina viranomaisten kehotuksesta. Normaaliaikana tapahtuvat onnettomuudet eivät yleensä koskaan edellytä väestönsuojaan suojautumista, vaan sisälle suojautuminen riittää. Yleisissä väestönsuojissa on Suomessa yhteensä 110 000 suojapaikkaa.

9 Irtaimiston säilytys

Erilaisten tavaroiden säilyttämisestä voi aiheutua tulipalon syttymisen tai leviämisen vaara, turvallisen poistumisen estyminen hätätilanteessa sekä tulipalon sammuttamisen vaikeutuminen.

Rakennuksen uloskäynnit on aina pidettävä kulkukelpoisina ja esteettöminä.

Uloskäytävät, porrashuoneet, sisäiset käytävät ja varastojen kulkureitit

- Ei saa säilyttää mitään tavaraa.

Rakennusten alla tai läheisyydessä

- Ei saa säilyttää helposti syttyvää materiaalia tai muuta tavaraa rakennusten seinustoilla, mm. roska-astiat, pahvipinot ja kuljetuslavat

Huom!

- Pelastusviranomainen voi yksittäistapauksissa antaa poikkeuksia, esimerkiksi säilytettäväksi isomman määrän tai sallia säilytyksen eri paikassa tai rajoittaa säilytystä, jos turvallisuus sitä vaatii

10 Liitteet

Tässä pelastussuunnitelmassa on seuraavat liitteet:

- Alkusammuttimien käyttöohjeet

Liite A Alkusammuttimien käyttöohjeet

A.1 Sammuttimet

- Kierrä sammutinta ylösalaisin ja ravista sammutinta, tämä varmistaa jauheen juoksevuuden.
- Vedä varmistinsokka irti.
- Lähesty paloa tuulen suunnasta.
- Jos olet sisällä lähesty matalana lattianrajassa, tämä parantaa näkyvyyttä.
- Ota sammuttimen letkun päästä ote ja suuntaa sammutusaine liekkien juureen, älä katko liekkejä.
- Aloita sammuttaminen edestä ja jatka taaksepäin, tai alhaalta ylöspäin.
- Sammutusta voi tehostaa edestakaisin suuntautuvalla liikkeellä.
- Koko palava alue on peitettävä sammutepilveen.
- Liekkien sammuttua sammuttamisen voi lopettaa.
- Tarkkaile palanutta kohdetta ja varmistu, että palo on sammunut.
- Mikäli kohde syttyy uudelleen, toista sammutus.